

ความเหมาะสมของการนำระบบคณะลูกขุนมาใช้กับระบบวิธีพิจารณาความอาญาไทย:
กรณีศึกษาตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย

The Suitability of the Jury System Implementation with the Thai Criminal Procedure
System: A Case Study of Mueang Sub-District, Mueang District, Loei Province

มาณฑพ ประवालัญญกร¹

Manop Pravanlunchagron¹

Corresponding author's E-mail: manopz52050@gmail.com

(Received: March 4, 2020; Revised: August 11, 2020; Accepted: August 25, 2020)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระบบคณะลูกขุนของประเทศที่ใช้กฎหมายในสกุล Common Law ได้แก่ ประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา 2) เพื่อศึกษาระบบคณะลูกขุนของประเทศที่ใช้กฎหมายในสกุล Civil Law ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส และศาล Saiban-in ของประเทศญี่ปุ่น 3) เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของระบบวิธีพิจารณาคดีอาญาและการสืบพยานของไทย 4) เพื่อศึกษาถึงการยอมรับของประชาชนที่มีต่อคำพิพากษาของศาลในคดีอาญา 5) เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการที่จะนำเอาระบบคณะลูกขุนมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญา 6) เพื่อให้ได้ข้อเสนอนี้และแนวทางที่เหมาะสมของการนำเอาระบบคณะลูกขุนมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญาของไทย การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการวิจัย พบว่ามีความเหมาะสมเป็นไปได้ที่จะนำเอาระบบลูกขุนมาใช้กับระบบวิธีพิจารณาความอาญาของไทย โดยเป็นระบบลูกขุนที่ลูกขุนที่เป็นประชาชนทั่วไปมีอำนาจเพียงผู้เดียวในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ส่วนผู้พิพากษาอาชีพมีหน้าที่วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายและการปรับบทลงโทษดังเช่นระบบลูกขุนของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา

ส่วนการยอมรับของประชาชนที่มีต่อคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาพบว่าประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยและให้การยอมรับในการตัดสินปัญหาข้อกฎหมายของศาลมากกว่าการตัดสินปัญหาข้อเท็จจริงในคดี ด้านความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการที่จะนำเอาระบบคณะลูกขุนมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญา พบว่าเห็นด้วยว่าระบบวิธีพิจารณาคดีอาญาของไทยควรให้มีลูกขุนที่เป็นประชาชนทั่วไปได้เข้ามาทำหน้าที่ตัดสินปัญหาข้อเท็จจริงในคดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.81) และด้านถ้าระบบวิธีพิจารณาคดีอาญาของไทยมีการนำระบบลูกขุนมาใช้ก็พร้อมที่จะเข้ามาทำหน้าที่นี้ก็อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.87)

คำสำคัญ: ระบบวิธีพิจารณาความอาญา ระบบลูกขุน

Abstract

The purposes of this research articles were 1) To study the jury system of countries that use the common law Including England and the United States. 2) To study the jury system of the countries that use the

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

¹ Lecturer, Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Loei Rajabhat University

law in the Civil Law Including France and the Saiban-in Court of Japan. 3) To study the evolution of the criminal procedure system and the examination of evidence in Thailand. 4) To study the public's acceptance of the criminal court verdicts. 5) To study the opinions of local people towards the adoption of the jury system in criminal proceedings. 6) To get a recommendations and process for the proper implementation of the jury system in the criminal trial in Thailand. This research uses a qualitative research methodology combined with quantitative research.

The result of the research shows that it is appropriate to apply the jury system to the Thai criminal procedure. It is a jury system in which a jury who is a general public has to diagnose facts problems. Professional judges have to diagnose legal issues and penalties, such as the jury system in England and the United States.

As for the acceptance of the people towards the judgment of the court in the criminal case, it is found that the people in the sample agree and accept the decision of the legal issues of the court more than the decision of the facts in the case. As for the opinions of the local people on the application of the jury system in criminal proceedings. It was found that it was agreed that the Thai criminal procedure system should allow jury members, who are the general public, to decide the facts problem of the case at a high level. ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.81) And if the Thai criminal procedure system has the juristic system in place, it is ready to take this role at a high level. ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.87)

Keywords: criminal procedure system, the jury system

ความเป็นมาของปัญหา

โดยหลักของการดำเนินคดีอาญาในชั้นศาลของไทยนั้น จะมีปัญหาอยู่สองปัญหาที่ศาลจะต้องวินิจฉัย คือ หนึ่ง “ปัญหาข้อเท็จจริง” สอง “ปัญหาข้อกฎหมาย” สำหรับปัญหาข้อเท็จจริงก็เป็นเรื่องที่ว่า มีเหตุการณ์ มีการกระทำเกิดขึ้นหรือไม่ หรือบุคคลนั้น มีการกระทำที่ไหน เมื่อไหร่อย่างไร เกิดขึ้นจริงหรือไม่ สิ่งนั้นสิ่งนี้มีอยู่จริงหรือไม่ ปัญหาข้อเท็จจริงเป็นเรื่องที่ศาลไม่อาจรู้ได้เอง เว้นแต่ข้อเท็จจริงที่รู้กันอยู่ทั่วไป ปัญหาข้อเท็จจริงจะยุติได้ ก็ต้องใช้พยานหลักฐานมานำสืบให้ศาลเห็น เพื่อให้ศาลพิเคราะห์พยานหลักฐานแล้วจะเชื่อหรือไม่ เมื่อปัญหาข้อเท็จจริงยุติแล้ว ปัญหาต่อไปคือ “ปัญหาข้อกฎหมาย” ซึ่งจะ

เกี่ยวข้องกับ การตีความถ้อยคำด้วยบทกฎหมาย เพื่อปรับเข้ากับข้อเท็จจริงที่ยุติแล้วว่าจะเข้าองค์ประกอบของบทกฎหมายหรือไม่

สำหรับการดำเนินคดีอาญาในศาลไทยซึ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานอกจากศาลจะมีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185 บัญญัติว่า “ถ้าศาลเห็นว่า...การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดก็ดี...ให้ศาลยกฟ้องโจทก์ปล่อยจำเลยไป...” แล้ว ศาลยังมีอำนาจหน้าที่ที่จะวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงด้วย ซึ่งเห็นได้จากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคสองบัญญัติว่า “ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏใน

การพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องให้ศาลยกฟ้องคดีนั้น...” และมาตรา 227 บัญญัติว่า “ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น” และในวรรคสองบัญญัติว่า “เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย” จากบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาทั้งมาตรา 192 วรรคสอง และมาตรา 227 จึงชี้ให้เห็นว่าระบบวิธีพิจารณาคดีอาญาในศาลไทยเรา ศาลมีได้มีแต่หน้าที่วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเพียงอย่างเดียว แต่ศาลยังต้องทำหน้าที่วินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงด้วย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ประเด็นของการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายนั้น สำหรับศาลไม่มีปัญหาในการที่จะวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมาย แต่สำหรับในเรื่องของปัญหาข้อเท็จจริงนั้น เป็นเรื่องที่มีได้อาศัยข้อความรู้ในทางข้อกฎหมายแต่อย่างใด แต่เป็นเรื่องของสามัญสำนึกของวิญญาณโดยทั่วไปที่สามารถอาศัยพิจารณาญาณในการวินิจฉัยได้จากพยานหลักฐานที่ปรากฏอยู่ว่าจะเชื่อหรือไม่เชื่อในข้อเท็จจริงนั้น

สำหรับองค์คณะของผู้พิพากษา โดยหลักถ้าในศาลแขวงก็จะมีองค์คณะเพียง 1 คน ถ้าศาลชั้นต้นให้มีองค์คณะอย่างน้อย 2 คน การวินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริงจึงเป็นการใช้สามัญสำนึกของบุคคลเพียงหนึ่งถึงสองคนในการวินิจฉัยเพื่อยุติปัญหาข้อเท็จจริง นอกจากนี้เมื่อได้ศึกษาจากคำพิพากษาของศาล มีหลายคดี ที่ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา มีความเห็นไม่ตรงกันในปัญหาข้อเท็จจริงเกิดขึ้น ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ ดังเห็นได้จากคดีที่เกิดขึ้น เช่น คดีครูจอมทรัพย์ แสนเมืองโคตรอดีตครู จังหวัดสกลนคร ผู้ต้องโทษจำคุกในคดีฆาตกรรมคนตายโดยประมาท ที่แม้คดีจะถึงที่สุดในชั้นศาลฎีกา

จนรับโทษไปแล้ว แต่ก็เกิดกระแสสังคมส่วนหนึ่งที่เชื่อว่าครูจอมทรัพย์เป็นผู้บริสุทธิ์ กระแสสังคมอีกส่วนหนึ่งเชื่อว่าเป็นผู้กระทำผิดจริง ซึ่งเป็นประเด็นในปัญหาข้อเท็จจริงว่าครูจอมทรัพย์เป็นผู้ที่ฆาตกรรมตีไปชนผู้อื่นถึงแก่ความตายหรือไม่จนนำไปสู่การรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ แสดงให้เห็นถึงความไม่เชื่อมั่นหรือไม่ยอมรับในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง เพราะปรากฏว่าศาลชั้นต้นเชื่อในพยานหลักฐานของโจทก์ว่าจำเลยเป็นผู้ฆาตกรรมคดีที่ชนผู้ตายจริง แต่ศาลอุทธรณ์กลับสงสัยในพยานหลักฐานของโจทก์จึงยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้กับจำเลยจึงให้ยกฟ้อง แต่ศาลฎีกากลับเห็นว่าพยานหลักฐานของโจทก์มีน้ำหนักมั่นคงรับฟังได้ว่าจำเลยเป็นคนที่ฆาตกรรมตีไปชนผู้ตาย จึงพิพากษาให้ลงโทษจำเลย (ศาลฎีกา, 2556)

ในหลายประเทศที่ใช้ระบบกล่าวหา (Accusatorial system) ในการค้นหาข้อเท็จจริง เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ จึงมีการนำระบบคณะลูกขุน (The jury) มาใช้ โดยให้คณะลูกขุนมีจำนวน 8-12 คน มีหน้าที่ในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง และให้ศาลมีหน้าที่เพียงวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น

ผู้วิจัยเห็นว่าระบบลูกขุนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้เข้ามามีส่วนร่วมในการใช้อำนาจอธิปไตยทางด้านตุลาการนั้นสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่อำนาจทางด้านตุลาการควรจะมีโดยประชาชนด้วยและจากงานวิจัยที่ ประทีปทองสิมา (2523) ได้ศึกษาเรื่อง “ระบบลูกขุนสำหรับประเทศไทย” (Trial by jury in Thailand) ได้กล่าวว่า “เป็นที่ยอมรับว่าการพิจารณาคดีโดยระบบลูกขุนนั้น เป็นวิธีการพิจารณาที่ให้ความยุติธรรมแก่คู่ความได้อย่างดีอีกวิธีหนึ่ง โดยอาจทำให้คู่ความมีความรู้สึกว่าการพิจารณาพิพากษาคดีนั้นคู่ความได้รับความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน”

จากความเป็นมาของปัญหา ผู้วิจัยจึงเห็นว่าระบบคณะลูกขุนในการดำเนินคดีอาญา อาจจะเป็นแนวทางหนึ่งของการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาถึงความเหมาะสมของการที่จะนำระบบลูกขุนมาใช้กับระบบวิธีพิจารณาความอาญาของไทย รวมถึงศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการที่จะนำเอาระบบคณะลูกขุนมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญา เพื่อจะนำไปสู่การวิเคราะห์และสังเคราะห์ถึงความเหมาะสมที่จะนำเอาระบบลูกขุนมาใช้กับระบบพิจารณาคดีอาญาของไทยเรา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบคณะลูกขุนของประเทศที่ใช้กฎหมายในสกุล Common Law ได้แก่ ประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา
2. เพื่อศึกษาระบบคณะลูกขุนของประเทศที่ใช้กฎหมายในสกุล Civil Law ได้แก่ ประเทศ ฝรั่งเศสและศาล Saiban-in ของประเทศญี่ปุ่น
3. เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของระบบวิธีพิจารณาคดีอาญาและการสืบพยานของไทย
4. เพื่อศึกษาถึงการยอมรับของประชาชนที่มีต่อคำพิพากษาของศาลในคดีอาญา
5. เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการที่จะนำระบบคณะลูกขุนมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญา
6. เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมของการนำระบบคณะลูกขุนมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญาของไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

ผู้วิจัยทำการวิจัยเพื่อประโยชน์ในทางประยุกต์ใช้ คือเป็นการวิจัยเพื่อนำความรู้ที่ได้จากการ

วิจัยไปหาคำตอบแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผสมผสานกับระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับการศึกษถึงการยอมรับของประชาชนที่มีต่อคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาและความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการที่จะนำเอาระบบคณะลูกขุนมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญา ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำนวน 12,780 คน (กระทรวงมหาดไทย, 2561)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีวิธีการดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

2.2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 5% ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจะเท่ากับ 385 คน (มารยาท โยทองยศ, 2561)

2.2.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การเลือกผู้ตอบแบบสอบถามโดยวิธีการเลือกแบบบังเอิญ (Accidental sampling) โดยเป็นประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำนวน 385 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

5 ระดับ (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert , 1983 อ้างถึงใน จุริรัตน์ ปรวาลัญญกร, 2551)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) ผู้วิจัยค้นคว้ารวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources of Law) และจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources of Law)

4.2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ทำโดยอาศัยเครื่องมือคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) นำมาข้อมูลที่ได้อาจรวบรวมให้เป็นระบบ จากนั้นใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ถึงความเหมาะสมของการนำระบบลูกขุนมาใช้กับระบบวิธีพิจารณาความอาญาไทย

5.2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน โดยใช้สถิติพรรณนาอันได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเหมาะสมของการนำระบบคณะลูกขุนมาใช้กับระบบวิธีพิจารณาความอาญาไทย : กรณีศึกษาตำบลเมือง อำเภอมือง จังหวัดเลย” ได้ผลการวิจัยโดยแบ่งหัวข้อตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ลักษณะของระบบวิธีพิจารณาความอาญาของไทย

ประเด็นที่ควรวิเคราะห์ คือ ระบบวิธีพิจารณาความอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ

อาญาของไทยนั้นใช้ระบบใดเป็นหลักใหญ่ในการดำเนินคดี ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า

1.1 การเริ่มต้นคดีในชั้นเจ้าพนักงานประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 121 วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว ห้ามมิให้ทำการสอบสวน เว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ” จึงเห็นได้ว่าถ้าเป็นความผิดอาญาต่อส่วนตัวแล้ว รัฐจะไม่เริ่มต้นคดีเอง แต่จะต้องมีผู้เสียหายมาร้องทุกข์ก่อน รัฐจึงจะเริ่มต้นคดี จึงเป็นบทบัญญัติที่สอดคล้องกับ “ระบบกล่าวหา” ที่ต้องมีผู้กล่าวหาเป็นผู้เริ่มต้นคดี และในทางปฏิบัติพบว่าแม้ว่าความผิดอาญานั้นจะเป็นความผิดต่อแผ่นดินซึ่งพนักงานสอบสวนหากรู้เหตุความผิดก็สามารถเริ่มต้นคดีเองได้เลย ดังที่มีประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะ 13 บทที่ 3 ข้อ 11 กล่าวว่า... “เว้นแต่กรณีที่มีการแจ้งความนั้นไม่เป็นคำร้องทุกข์แต่เป็นความผิดอาญาต่อแผ่นดินพนักงานสอบสวนควรจะต้องสอบสวนว่ามีมูลความผิดเป็นอาญาแผ่นดินหรือไม่” (อภิรักษ์ นักรั, 2560) แต่ในทางปฏิบัติไม่เป็นเช่นนั้น เพราะแม้จะเป็นความผิดต่อแผ่นดิน แต่ถ้าไม่มีผู้มาแจ้งความกล่าวโทษพนักงานสอบสวนก็มักจะไม่เริ่มต้นคดีเองแต่อย่างใด ลักษณะการปฏิบัติเช่นนี้จึงสอดคล้องกับ “ระบบกล่าวหา” ที่ต้องมีผู้กล่าวหาจึงจะเริ่มต้นคดีได้

1.2 ระบบการฟ้องคดีต่อศาลของไทยนั้น ถือว่าศาลใช้ระบบตั้งรับ คือ ต้องมีผู้นำคดีอาญามาฟ้องต่อศาล ศาลจึงจะเริ่มต้นคดีได้ จึงมีลักษณะที่สอดคล้องกับ “ระบบกล่าวหา” บทบาทของศาลไทยในคดีอาญาจึงแตกต่างจากศาลในระบบไต่สวนที่ผู้พิพากษาจะแสดงบทบาทในเชิงรุกมีความกระตือรือร้นในการค้นหาความจริง ตัวอย่างประเทศฝรั่งเศสซึ่งใช้ “ระบบไต่สวน” เป็นหลักในการดำเนินคดีอาญา จะมี “ผู้พิพากษาไต่สวน” ซึ่งมีอำนาจในการแสวงหาและรวบรวม

พยานหลักฐานเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตั้งแต่นั้นก่อนพิจารณาคดี (อุทัย อาทิวา, 2561)

1.3 การรับฟังพยานบอกเล่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226/3 บัญญัติว่า "... ห้ามมิศาลรับฟังพยานบอกเล่า เว้นแต่ ..." จึงเห็นได้ว่าพยานหลักฐานในคดีอาญาที่เป็นพยานบอกเล่า นั้น โดยหลักกฎหมายห้ามมิให้รับฟัง ซึ่งเป็นบทตัดพยานหลักฐานตามกฎหมายลักษณะพยานของอังกฤษ จึงเป็นระบบที่สอดคล้องกับ "ระบบกล่าวหา"

1.4 วิธีการสืบพยานในชั้นศาล ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 228 บัญญัติว่า "ระหว่างพิจารณาโดยพลการหรือคู่ความฝ่ายใดร้องขอศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติม จะสืบเองหรือส่งประเด็นก็ได้" และ มาตรา 229 บัญญัติว่า "ศาลเป็นผู้สืบพยาน จะสืบในศาลหรือนอกศาลก็ได้ แล้วแต่เห็นควรตามลักษณะของพยาน" จากบทบัญญัติทั้ง 2 มาตรานี้จะเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ศาลมีบทบาทนำในการค้นหาความจริงหรือแสวงหาพยานหลักฐานจากคดี ซึ่งเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับ "ระบบไต่สวน"

แต่ในทางปฏิบัติแล้วศาลไทยไม่ได้ใช้บทบัญญัติทั้ง 2 มาตราดังกล่าวอย่างจริงจัง โดยศาลจะวางตัวเป็นกลางเหมือนกับกรรมการที่วางเฉย ปล่อยให้การสืบพยานหรือถามพยานเป็นหน้าที่ของคู่ความที่จะต้องนำพยานหลักฐานมาสืบพิสูจน์ต่อกัน และศาลแทบจะไม่มีการเรียกพยานหลักฐานมาสืบเอง ในทางปฏิบัติของศาลดังกล่าวนี้จึงมีลักษณะของการใช้ "ระบบกล่าวหา" เป็นหลักในการดำเนินคดีอาญา

ผู้วิจัยจึงสรุปผลได้ว่า ระบบวิธีพิจารณาความอาญาของไทยนั้นใช้ "ระบบกล่าวหา" เป็นหลักใหญ่ในการดำเนินคดีอาญาเหมือนกับประเทศต้นแบบของระบบกล่าวหาได้แก่ อังกฤษและสหรัฐอเมริกา ซึ่งทั้ง

สองประเทศนั้นต่างก็มีคณะลูกขุนเข้าร่วมในการพิจารณาคดีมาตั้งแต่ในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ในขณะที่ระบบกล่าวหาของไทยนั้นไม่มีคณะลูกขุนในการพิจารณาคดี

2. เปรียบเทียบระบบคณะลูกขุนที่ใช้ในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบในแต่ละประเด็นต่างๆ มีดังนี้

2.1 เปรียบเทียบแนวคิดของการนำเอาระบบคณะลูกขุนมาใช้ของระบบคณะลูกขุนในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น

ระบบลูกขุนของอังกฤษนั้นเป็นเรื่องของระบบกฎหมายจารีตประเพณีและให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม ส่วนสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับแนวคิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญและความมั่นใจในมติเอกฉันท์ของลูกขุน สำหรับฝรั่งเศสนั้นเป็นแนวคิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองและเรื่องของการมีส่วนร่วมสิทธิเสรีภาพ ญี่ปุ่นในครั้งแรกนั้นเป็นเรื่องของระบอบการปกครอง ส่วนการนำเอาระบบลูกขุนกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่งเกิดจากความผิดพลาดของกระบวนการยุติธรรมและความต้องการที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม

2.2 เปรียบเทียบประเภทของคดีที่ใช้ระบบคณะลูกขุนในการพิจารณาคดีของระบบคณะลูกขุนในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น

ประเภทคดีที่จะใช้ระบบคณะลูกขุนในการพิจารณาคดีของทั้ง 4 ประเทศนั้นมีลักษณะเหมือนหรือใกล้เคียงกัน คือ อังกฤษจะใช้กับความผิดอาญา อุกฉกรรจ์หรือความผิดที่ร้ายแรงเท่านั้น (Indictable offences) ส่วนสหรัฐอเมริกาใช้กับคดีอาญาที่กระทบต่อสังคมโดยรวม สำหรับฝรั่งเศสใช้กับความผิดอุกฉกรรจ์โทษซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกอย่างต่ำ 10 ปี

จนถึงโทษจำคุกตลอดชีวิต รวมถึงความผิดฆาตกรรมโทษที่ร้ายแรงบางความผิด ญี่ปุ่นใช้กับความผิดที่มีโทษประหารชีวิตหรือโทษจำคุกตลอดชีวิต

2.3 เปรียบเทียบองค์ประกอบของคณะลูกขุนของระบบคณะลูกขุนในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น

ลูกขุนของอังกฤษและสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นระบบลูกขุนแบบดั้งเดิมนั้นจะประกอบไปด้วยประชาชนทั่วไปเท่านั้นจำนวนไม่เกิน 12 คน ส่วนระบบลูกขุนของฝรั่งเศสและญี่ปุ่นซึ่งเป็นระบบลูกขุนแบบประยุกต์จะให้ มีผู้พิพากษาอาชีพ 3 คนร่วมอยู่ในองค์คณะลูกขุนด้วย โดยองค์คณะลูกขุนฝรั่งเศสจะมีจำนวน 12 คน ของญี่ปุ่น 9 คน

2.4 เปรียบเทียบคุณสมบัติทั่วไปของลูกขุนในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น

คุณสมบัติของลูกขุนในปัจจุบันค่อนข้างเปิดกว้างในแต่ละประเทศ ส่วนใหญ่ขอให้เป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและเป็นพลเมืองของประเทศนั้น ข้อแตกต่างคือ ลูกขุนอังกฤษเริ่มที่อายุตั้งแต่ 18 ปีถึง 76 ปี อาศัยอยู่ในสหราชอาณาจักรมาแล้วอย่างน้อย 5 ปี ส่วนสหรัฐอเมริกาลูกขุนต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี มีภูมิลำเนาในเขตอำนาจศาลไม่น้อยกว่า 1 ปี สำหรับฝรั่งเศสลูกขุนต้องมีอายุตั้งแต่ 23 ปี ขึ้นไป ส่วนลูกขุนญี่ปุ่นต้องมีอายุ 20 ปีขึ้นไป

2.5 เปรียบเทียบวิธีการคัดเลือกลูกขุนในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น

วิธีการคัดเลือกลูกขุนในแต่ละประเทศดังกล่าวจะใช้หลักที่คล้ายกันคือ เป็นการสุ่มเลือกหรือจับฉลากจากบัญชีรายชื่อ ทำให้อายุ เพศ ฐานะรายได้ การศึกษาของลูกขุนไม่ได้เป็นสัดส่วนที่กระจายเท่าๆ กัน จึงอาจได้ลูกขุนที่เป็นเพศชายถึง 10 ใน 12 คนก็ได้

2.6 เปรียบเทียบอำนาจหน้าที่ของลูกขุนในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น

ระบบลูกขุนแบบดั้งเดิม คือ อังกฤษและสหรัฐอเมริกานั้น ลูกขุนจะมีอำนาจแต่ฝ่ายเดียวในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง โดยที่ผู้พิพากษาไม่มีอำนาจเข้ามายุ่งเกี่ยวในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงแต่อย่างใด แต่ลูกขุนของอังกฤษและสหรัฐอเมริกาไม่มีอำนาจที่จะร่วมกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยแต่อย่างใด สำหรับลูกขุนของฝรั่งเศสและญี่ปุ่นซึ่งถือว่าเป็นระบบลูกขุนแบบประยุกต์นั้น การวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงไม่ใช่อำนาจของลูกขุนแต่เพียงฝ่ายเดียวแต่เป็นการร่วมกันกับผู้พิพากษาในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง และมีอำนาจที่จะร่วมกันกำหนดโทษกับผู้พิพากษา จึงมีลักษณะคล้ายกับผู้พิพากษาสมทบ แต่ถ้าเป็นผู้พิพากษาสมทบจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ประสบการณ์ในประเภทคดีที่เข้ามาเป็นผู้พิพากษาสมทบ ส่วนลูกขุนของฝรั่งเศสและญี่ปุ่นนั้นมาจากประชาชนทั่วไปที่ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ประสบการณ์ในเรื่องนั้น

2.7 เปรียบเทียบวิธีพิจารณาคดีโดยลูกขุนในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น

ระบบลูกขุนดั้งเดิมของอังกฤษนั้นลูกขุนไม่มีสิทธิที่จะซักถามพยานเองโดยตรง โดยต้องถามผ่านทางผู้พิพากษา แต่ลูกขุนของฝรั่งเศสและญี่ปุ่นนั้นลูกขุนสามารถซักถามพยานเองได้ และที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนคือ หลังจากเสร็จสิ้นการสืบพยานหลักฐานแล้วลูกขุนแบบดั้งเดิมของอังกฤษและสหรัฐอเมริกาก็จะเข้าประชุมปรึกษากันเองในห้องประชุมที่มีแต่ลูกขุนเท่านั้น แม้แต่ผู้พิพากษาก็ไม่มีสิทธิเข้าไปในห้องประชุมของลูกขุน และให้ห้องประชุมของลูกขุนถือว่าเป็นความลับ ส่วนระบบลูกขุนแบบประยุกต์ของฝรั่งเศสและญี่ปุ่นนั้นเมื่อเสร็จสิ้นการสืบพยานหลักฐานแล้วจะเป็นการร่วมปรึกษาร่วมกันระหว่างผู้พิพากษาอาชีพกับ

ถูกขุ่นเพื่อชี้ขาดตัดสินในประเด็นข้อเท็จจริงและการกำหนดโทษที่จะลง

2.8 เปรียบเทียบมติชี้ขาดตัดสินของลูกขุนในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น

การลงมติตัดสินชี้ขาดของระบบลูกขุนดั้งเดิมของอังกฤษและสหรัฐอเมริกานั้น โดยหลักที่ผ่านมาจะใช้มติเอกฉันท์ แต่สำหรับอังกฤษในปัจจุบันเห็นว่าการที่จะได้มติเอกฉันท์เป็นเรื่องยากในบางครั้งจึงได้มีการแก้ไขกฎหมายให้ใช้เสียงข้างมากแทน ส่วนระบบลูกขุนประยุตต์ของฝรั่งเศสและญี่ปุ่นนั้นใช้เสียงข้างมากในการชี้ขาดตัดสินซึ่งผู้พิพากษาอาชีพและลูกขุนที่มาจากประชาชนทั่วไปจะมีคนละ 1 เสียงเท่ากัน

3. ผลวิเคราะห์การยอมรับของประชาชนที่มีต่อคำพิพากษาของศาลในคดีอาญา

ตารางที่ 1 ตารางแสดงการยอมรับของประชาชนที่มีต่อคำพิพากษาของศาลในคดีอาญา

การยอมรับของประชาชนที่มีต่อคำพิพากษาของศาลในคดีอาญา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ท่านเห็นด้วยและยอมรับในคำตัดสินพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นในคดีอาญาที่เกิดขึ้น	4.09	0.70	มาก
2. ท่านเห็นด้วยและยอมรับในคำตัดสินพิพากษาคดีของศาลอุทธรณ์ในคดีอาญาที่เกิดขึ้น	3.99	0.74	มาก
3. ท่านเห็นด้วยและยอมรับในคำตัดสินพิพากษาคดีของศาลฎีกาในคดีอาญาที่เกิดขึ้น	3.98	0.75	มาก
4. ท่านเห็นด้วยว่าผู้พิพากษามีความสามารถในการวินิจฉัยตัดสินปัญหาข้อกฎหมายได้อย่างถูกต้องตามตัวบทกฎหมายในการตัดสินคดี	4.11	0.73	มาก
5. ท่านเห็นด้วยว่าผู้พิพากษาได้วินิจฉัยตัดสินปัญหาข้อเท็จจริงในคดีได้อย่างถูกต้อง	3.88	0.78	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การยอมรับของประชาชนที่มีต่อคำพิพากษาของศาลในคดีอาญา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
6. ถ้าท่านเป็นคู่ความในคดีอาญา(โจทก์หรือจำเลย) เมื่อศาลชั้นต้นมีคำตัดสินให้ท่านแพ้คดี ท่านจะอุทธรณ์คำตัดสินของศาลชั้นต้นไปยังศาลอุทธรณ์ต่อ	3.97	0.79	มาก
7. ถ้าท่านเป็นคู่ความในคดีอาญา(โจทก์หรือจำเลย) เมื่อศาลอุทธรณ์มีคำตัดสินให้ท่านแพ้คดี ท่านจะฎีกาคำตัดสินของศาลอุทธรณ์ไปยังศาลฎีกาต่อ	3.91	0.80	มาก
8. ท่านเห็นด้วยว่าในการซึ่งนำหน้าพยานหลักฐาน ศาลจะต้องแน่ใจจริงๆ ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจึงจะลงโทษจำเลยได้	3.94	0.80	มาก
9. ท่านเห็นด้วยว่าถ้าศาลยังมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ศาลจะต้องยกฟ้องจำเลย	3.82	0.80	มาก
10. ท่านเห็นด้วยกับหลักปรัชญาของการดำเนินคดีอาญาที่ว่า “ยอมปล่อยคนชั่ว 10 คนดีกว่าการที่นำผู้บริสุทธิ์แม้เพียง 1 คนมาลงโทษ”	3.82	0.98	มาก
รวม	3.95	0.52	มาก

จากการวิเคราะห์ผลข้อมูลถึงการยอมรับของประชาชนที่มีต่อคำพิพากษาของศาลในคดีอาญา พบว่าด้านที่ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยและยอมรับมากที่สุด คือ การวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายของศาลว่ามีความถูกต้องตามตัวบทกฎหมาย ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.73) ส่วนด้านที่เห็นด้วยและยอมรับต่ำสุดมีอยู่ 2 ด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ด้านเห็นด้วยว่าถ้าศาลยังมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ศาลจะต้องยกฟ้องจำเลย ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.80) และด้านเห็นด้วยกับหลักปรัชญาของการดำเนินคดีอาญาที่ว่า “ยอมปล่อยคนชั่ว 10 คนดีกว่าการที่นำผู้บริสุทธิ์แม้เพียง 1 คนมาลงโทษ” ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.52) ทั้งสองด้านนี้

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหาข้อเท็จจริงในคดี จึงเห็นได้ว่าประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยและให้การยอมรับในการตัดสินปัญหาข้อกฎหมายของศาลมากกว่าการตัดสินปัญหาข้อเท็จจริงในคดี

4. วิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการที่จะนำเอาระบบคณะลูกขุนมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญา

ตารางที่ 2 ตารางแสดงความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการที่จะนำเอาระบบคณะลูกขุนมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญา

ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการที่จะนำเอาระบบคณะลูกขุนมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ท่านทราบว่าปัญหาข้อกฎหมายในการพิจารณาคดีเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตีความตัวบทกฎหมาย	4.00	0.77	มาก
2. ท่านทราบว่าปัญหาข้อเท็จจริงในการพิจารณาคดีเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาว่าใครทำอะไรที่ไหนเมื่อไหร่อย่างไร ซึ่งต้องให้พยานหลักฐานในการตัดสิน	3.90	0.80	มาก
3. ท่านเห็นด้วยว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปที่ไม่ใช่โจทก์หรือจำเลยในคดีได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาคดีตัดสินคดีกับศาลเพื่อให้สอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	3.89	0.78	มาก
4. ท่านทราบถึงระบบคณะลูกขุนในการพิจารณาคดีตัดสินคดีที่ให้ประชาชนทั่วไปได้(เรียกว่าลูกขุน)เข้ามาทำหน้าที่ตัดสินปัญหาข้อเท็จจริงในคดี	3.83	0.80	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการที่จะนำเอาระบบคณะลูกขุนมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5. ท่านเคยเห็นตัวอย่างหรือรับชมจากภาพยนตร์ถึงการพิจารณาคดีโดยใช้ลูกขุนที่เป็นประชาชนทั่วไปร่วมในการตัดสินคดีที่เป็นปัญหาข้อเท็จจริง	3.80	0.90	มาก
6. ท่านทราบว่าระบบวิธีพิจารณาคดีอาญาของศาลไทย ไม่มีลูกขุนที่เป็นประชาชนทั่วไปร่วมในการตัดสินปัญหาข้อเท็จจริงในคดี	3.78	0.85	มาก
7. ท่านเห็นด้วยว่าการตัดสินปัญหาข้อเท็จจริงในคดีไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ทางกฎหมายแต่อย่างใด แต่เป็นเรื่องของการใช้เหตุผลสามัญสำนึกว่าจะเชื่อหรือไม่เชื่อในข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐาน	3.80	0.86	มาก
8. ท่านเห็นด้วยกับระบบวิธีพิจารณาคดีอาญาของไทยที่ผู้พิพากษาทำหน้าที่ตัดสินคดีทั้งปัญหาข้อกฎหมายและปัญหาข้อเท็จจริง	3.96	0.82	มาก
9. ท่านเห็นด้วยว่าระบบวิธีพิจารณาคดีอาญาของไทยควรให้มีลูกขุนที่เป็นประชาชนทั่วไปได้เข้ามาทำหน้าที่ตัดสินปัญหาข้อเท็จจริงในคดี	3.92	0.81	มาก
10. ถ้าระบบวิธีพิจารณาคดีอาญาของไทยมีการนำระบบลูกขุนมาใช้ ท่านพร้อมที่จะเข้ามาทำหน้าที่นี้	3.84	0.87	มาก
รวม	3.91	0.50	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ข้อมูลการวิเคราะห์ด้านความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการที่จะนำเอาระบบคณะลูกขุนมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญาของกลุ่มตัวอย่าง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทราบว่าปัญหาข้อกฎหมายในการพิจารณาคดีเป็นเรื่องที่

เกี่ยวกับการตีความตัวบทกฎหมาย ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.77) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทราบว่าระบบวิธีพิจารณาคดีอาญาของศาลไทยไม่มีลูกขุนที่เป็นประชาชนทั่วไปร่วมในการตัดสินปัญหาข้อเท็จจริงในคดี ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.85)

อภิปรายผล

ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยมีข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่าง คือ “ผู้วิจัยเชื่อว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบคณะลูกขุน ปัญหาข้อกฎหมาย ปัญหาข้อเท็จจริง เพียงพอที่จะตอบแบบสอบถามได้” แต่ในระหว่างการเก็บข้อมูลอาจจะมีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เข้าใจเกี่ยวกับหัวข้อคำถาม ผู้วิจัยจึงได้มีการทำความเข้าใจให้ความรู้กับทีมงานที่ช่วยเก็บข้อมูลซึ่งเป็นนักศึกษาที่ผู้วิจัยได้สอนวิชากฎหมายลักษณะพยานก่อนที่จะออกเก็บข้อมูลให้สามารถตอบข้อสงสัยและให้คำอธิบายข้อคำถามของแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างได้

ผลของการวิจัยในครั้งนี้เห็นว่าจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในเบื้องต้นของการที่จะนำเอาระบบลูกขุนมาใช้กับระบบวิธีพิจารณาความอาญาของไทยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความยอมรับต่อกระบวนการยุติธรรมให้มากขึ้น โดยผู้วิจัยเห็นว่าการวิจัยในครั้งนี้ยังไม่สามารถทำได้ทุกมิติของประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมของสังคมไทยว่าจะมีส่วนสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคหรือไม่ต่อการที่จะนำเอาระบบลูกขุนมาใช้

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ระบบลูกขุนของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา นั้นจะเป็นระบบลูกขุนแบบดั้งเดิม มีหน้าที่ในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ส่วนผู้พิพากษาอาชีพ จะทำหน้าที่วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายและการปรับบทลงโทษ

2. ระบบลูกขุนของประเทศฝรั่งเศสและญี่ปุ่น จะประกอบไปด้วยลูกขุนที่มาจากประชาชนทั่วไปที่ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ในทางกฎหมายร่วมกับผู้พิพากษาอาชีพประกอบร่วมกันเป็นองค์คณะลูกขุน โดยลูกขุนที่มาจากประชาชนทั่วไปจะทำหน้าที่ร่วมกับผู้พิพากษาอาชีพในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง และร่วมกันกำหนดโทษ ส่วนปัญหาข้อกฎหมายเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาอาชีพจึงมีลักษณะคล้ายกับผู้พิพากษาสมทบ

3. ระบบวิธีพิจารณาความอาญาของไทยนั้นใช้ “ระบบกล่าวหา” เป็นหลักใหญ่ในการดำเนินคดีอาญา แต่เป็นระบบกล่าวหาที่ไม่มีคณะลูกขุนในการพิจารณาคดีดังเช่นประเทศต้นแบบของระบบกล่าวหา ได้แก่ อังกฤษและสหรัฐอเมริกา ซึ่งทั้งสองประเทศนั้นต่างก็มีคณะลูกขุนเข้าร่วมในการพิจารณาคดีมาตั้งแต่ในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน

4. การยอมรับของประชาชนที่มีต่อคำพิพากษาของศาลในคดีอาญา พบว่าประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยและให้การยอมรับในการตัดสินปัญหาข้อกฎหมายของศาลมากกว่าการตัดสินปัญหาข้อเท็จจริงในคดี

5. ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการที่จะนำเอาระบบคณะลูกขุนมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญา พบว่าเมื่อพิจารณาจากประเด็นด้านเห็นด้วยว่าระบบวิธีพิจารณาความอาญาของไทยควรให้มีลูกขุนที่เป็นประชาชนทั่วไปได้เข้ามาทำหน้าที่ตัดสินปัญหาข้อเท็จจริงในคดีอยู่ในระดับมาก และประเด็นถ้าระบบวิธี

พิจารณาคดีอาญาของไทยมีการนำระบบลูกขุนมาใช้ก็พร้อมที่จะเข้ามาทำหน้าที่นี้ก็อยู่ในระดับมาก

6. สรุปผลได้ว่ามีความเหมาะสมเป็นไปได้ที่จะนำเอาระบบลูกขุนมาใช้กับระบบวิธีพิจารณาความอาญาของไทย โดยนำมาใช้กับคดีอาญาที่เป็นความผิดร้ายแรงที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างต่ำตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และเป็นคดีที่กระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกของประชาชนในสังคมขณะนั้น โดยนำระบบลูกขุนดั้งเดิมของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกามาเป็นตัวแบบของระบบวิธีพิจารณาความอาญาโดยลูกขุนของไทย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หากจะมีการนำเอาระบบลูกขุนมาใช้กับระบบวิธีพิจารณาความอาญาของไทย ก็จำเป็นจะต้องไปแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมที่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพราะการนำเอาระบบลูกขุนมาใช้เป็นการแสดงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามาร่วมใช้อำนาจอธิปไตยสูงสุดของรัฐทางด้านตุลาการ จึงจำเป็นต้องต้องนำไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วจึงแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ โดยควรเป็นหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมที่จะต้องร่วมมือในการผลักดันนำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อนำไปสู่กระบวนการขั้นตอนของการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ผู้วิจัยเห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยเพิ่มเติมเป็นมาตรา 29/1 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการใช้อำนาจ

ตุลาการแห่งรัฐในการพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาขอบเขตแห่งสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

2. ควรมีการเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้มีความรู้เกี่ยวกับระบบวิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้ระบบลูกขุนในการดำเนินคดี เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงข้อดีข้อเสียของการใช้ระบบลูกขุน โดยควรเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่มีการเรียนการสอนในสาขาวิชานิติศาสตร์ที่จะส่งเสริมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อการที่จะนำเอาระบบลูกขุนมาใช้ต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยฉบับนี้ยังไม่ได้มีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือผู้ที่มีวิชาชีพทางด้านกฎหมาย เช่น ผู้พิพากษา อัยการ พนักงานสอบสวน ทนายความ อาจารย์ผู้สอนวิชากฎหมายในมหาวิทยาลัย เนื่องด้วยข้อจำกัดทางด้านงบประมาณและระยะเวลาทำการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะในการวิจัยสำหรับผู้สนใจวิจัยเรื่องนี้ที่จะทำการวิจัยเพิ่มเติมโดยเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลดังกล่าวก็จะทำให้งานวิจัยในประเด็นเรื่องนี้มีครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, สำนักบริหารการทะเบียน. (2561). *ระบบสถิติทางการทะเบียน*. สืบค้นจาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age.php

จิวรัตน์ ประวาลัญญกร. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอชไอวีจังหวัดเลย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.

ประทีป ทองสิมา. (2523). ระบบลูกขุนสำหรับประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

มารยาท โยทองยศ. (2561). การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย. สืบค้นจาก <http://www.fsh.mi.th/kmwpcontent/uploads/2014/04/resch.Pdf>

ราชกิจจานุเบกษา. (2562, 27 มีนาคม). *ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. สืบค้นจาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2478/A/598.PDF>

ศาลฎีกา. (2556). ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่ง คำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2206/2556). สืบค้นจาก <http://deka.supremecourt.or.th/>

อุทัย อาทิเวช. (2561). *ประมวลสารระชูดวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและพยานชั้นสูง. หน่วยที่ 2 ระบบการดำเนินคดีอาญา: ระบบกล่าวหาและระบบไต่สวน*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อภิรักษ์ นักรั. (2560, 14 ธันวาคม). *ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี*. สืบค้นจาก https://pol419.blogspot.com/2017/12/blog-post_14.html#more